

CHICAGO FEB 14 1963

VIIENYBĖ

77 M. 5 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1963 M. VASARIO (FEBRUARY) 8 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Iš Lietuvos

Gruodžio 10 d. Vilniuje, aktorių namuose, atidaryta tapytojo, teatro dekoratoriaus, grafiko — Matislavo Dobužinskio darbų paroda sukėlė didelį susidomėjimą. Lietuvoje (Kaune) M. Dobužinskis gyveno 1929–1939 m. ir per šį laikotarpį jis sukūrė dekoracijas ir kostiumų eskizus daugiau, kaip 40 operos, baletų, dramos spektaklių.

— Sovietijoje išgarsėjusi A. Solženicyno apysaka "Viena Ivano Denisovičiaus diena" kelia susidomėjimą ir Lietuvoje. "Tiesa" (nuo 281 nr.) paskelbė keletą apsakos ištraukų. Apysaka buvo išspausdinta Novyj Mir 1962 m. 11 nr. ir pagal Tiesą, ji pasakoja teisybę apie asmenybės kulto nusikaltimus. Autorius parodą žmogaus panikinimą sovietinėse koncentracijos stovyklose.

— Vilniaus universitete istorijos ir filologijos fakultete gruodžio 11 d. apgynė disertacijas: istorijos mokslų kand. laipsniui — Stef. Čepulienė (jos tema: "LKP kova už profsąjunginio judėjimo išvystymą ir vadovavimą jam Lietuvoje 1919–1926 m.") ir filologijos m. kand. laipsniui — Aleks. Šešelgis ("Žemaitės rąstų tekstologiniai klausimai"). Dar kitos disertacijos: Aronas Liakas — "Tarybinio teismo Lietuvoje istorijos pagrindiniai bruožai, 1918–1958," Arv. Pajuodis — "Mažmeninio prekybos tinklo vystymo klausimai Lietuvos miestuose." Gruodžio 20 d. Kaz. Meškauskas gynė ekonomikos mokslų daktaro laipsniui disertaciją "Tarybų Lietuvos industrializavimas," jo oponentais buvo prof. dr. N. Rogozinas, dr. K. Klimenka, prof. dr. J. Bučas.

— Lietuvoje išleista "Lietuvių grafika," su 33 dailininkų 65 darbais. Surinkti darbai grafikų: B. Demkutės, R. Gibavičiaus, V. Jurkūno, V. Kalinausko, V. Kisaraušo, J. Kuzminskio, A. Makūnaitės, A. Steponavičiaus, D. Tarabildienės, B. Žilytės ir kt.

— Vilniuje paskelbta apie 1963 m. numatytą išleisti lietuvių literatūrinės kalbos gramatiką. Pirmasis tomas apims fonetiką, daiktavardį, būdvardį, skaitvardį, įvardį.

— Šiuo metu Lietuvoje dirba apie 40 mėgėjiškų kino studijų. Gruodžio 8 d. Vilniuje buvo surengta ketvirtoji kino mėgėjų filmų peržiūra. Mėgėjai ypatingai nusiskundžia sunkumais išaiškinti jų filmų kadrus.

— Naujausioje Bertelsmano enciklopedijos laidoje, Lietuva liečiama įvairiose vietose. Pažymima, kad Lietuva buvo anksčiau laisva valstybė, o dabar sovietinė respublika, kad jos plotas turi 65,200 kv. km., kad gyventojų yra (pagal 1959 m. statistiką) 2,7 milijonai,

Vingio parkas Vilniuje.

Z. Sarafino nuotrauka

Tautos Fondo atsisaukimas

Šiandien tautų apsisprendimo klausimas vis dar yra gyvas ir aktualus. Mes matome daug besikuriančių naujų valstybių Afrikoje, kur tautelės, dar labai mažai paliestos civilizacijos ir valstybiniam gyvenimui nepribrendusios. Neabejotinai ateis laikas ir raudonosios imperijos byrėjimui.

Laisvojo pasaulio lietuviams kovoje prieš pavergėją vadovauja Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo Komitetas (VLIKas). Jo kova yra labai sunki, o būdai sudėtingi ir neskelbiami. Efektingesnei kovai vesti yra labai reikalingi ir pinigai, kurių didžioji dalis eina šioms kovos priemonėms vesti:

RADIJUI: VLIKas naudoja žinių perdavimui ir pavergtą tėvynę lietuviškai per Madrido, Romos ir Vatikano radijofonus. Okupantas labai bijo tiesos žodžio iš laisvojo pasaulio ir įvairiausiais būdais prieš žinių siuntimą kovoja. Tačiau nei grasinimai, nei dideles baumės nuo žinių sekimo neatbaido. Reiškia, okupantas nėra taip galingas nei saugus. Mes turime dar labiau stiprinti ryšius su pavergtąją tėvynę oro bangomis, kas labai kelia ten kovingumo dvasią ir teikia daugiau vilčių.

ELTOS BIULETENIAMS: VLIKas informacijai leidžia Eltos biuletenius vokiečių, anglų, italų ir ispanų kalbomis. Tie biuleteniai yra siunčiami draugingų kraštų

politikams, žurnalistams, visuomenininkams, mokslininkams, spaudai ir kt. Tie biuleteniai yra svarbūs, labai vertinami ir daug prisideda prie laisvinimo kovos.

RADIJO SEKIMOSTOČIAI VLIKas išlaiko radijo sekimo stotį, kurios pagalba sužinome kiekvieną svarbesnį įvyki pavergoje tėvynėje. Tomis žiniomis ne tik mes pasinaudojame, galėdami nedelsiant atsakyti į pavergėjo melus, bet ir mums draugingų kraštų svarbios institucijos bei įtakingi asmenys. Ši mūsų kovos priemonė yra taip pat efektinga ir taikli.

Tautos Fondas, kaip VLIKo padalinys, rūpinasi lėšų surinkimu, kad kova už tėvynę būtų ne tik tęsiama, bet ir suaktyvinta. Todėl ir šiais metais Tautos Fondas laukia Jūsų aukos, tikėdamas, kad laisvėje gyvenęs lietuvis nenutrauks kovos, ligi mūsų tėvynėi Lietuvai vėl išauš laisvės rytas.

JAV savo auką, Vasario 16-sios proga, prašome siųsti ALTui per jo skyrius, kadangi ALTas pinigais remia VLIKo veiklą. Givisuo-se kituose kraštuose malonėkite savo pinigine auką siųsti Tautos Fondo Atstovybėms ir Igaliotiniams. Tačiau norintieji savo auką įteikti betarpiai Tautos Fondui, prašome siųsti šiuo adresu: Lithuanian National Fund, 33 West 42nd Street, Room 1830, New York 36, New York.

Tautos Fondo Valdyba

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Artėja Vasario 16 — jau 45-tu metiniu atveju. Kiek iš virš dviejų milijonų brolių-seserų Lietuvoje prisimins dienos reikšmę mūsų tautai? Kiek virš šimto tūkstančių tautiniai dar sąmoningų lietuvių Amerikoje, vienu ar kitu būdu, sukaktį paminės? Gal užmokės prenumeratą bent vienam mūsų laikraščio, kovojančiam už lietuvių ir tautos laisvės idealą išeivijoje palaikyti? Gal nusipirks bent vieną lietuvišką knygą? Gal ateis į ruošiamus minėjimus kantriai išklausti gal nesykį jau girdėtų minčių ir pakloti auką vieninteliui tiksliai Amerikos lietuvių politinės kovos ginklui — ALTui?

Bet pasvarstykime, kas būtų, jei vieton raminančio ir pateisinančio žodžio "bendradarbiauti," pavartotumėm neramų ir audringą "kovoti"? Net gydytojų "broliškos Lietuvos" draugija ragina rašyti laiškus, siųsti siuntinius. O kas laiškas: bendradarbiavimas ar kova? Juk kiekvienas rašytojas-gavėjas žino laiško sąlygas ir ne bendradarbiavimo, bet kovingumo jausmą skatina. O siuntinys, ar bendradarbiavimas, ar kova? Aišku, kova — padėti kovojančiam broliui. Tą patį galima pasakyti ir apie lankymąsi Lietuvoje. Aklu kairumu sirgę, pavažinėję po Lietuvą, grįžta, kaip ligonis iš Druskininkų ar Birštono, pasveikę! Kova būtų ir (jei pavyktų) nusiuntimas maldininkų į Aušros Vartus ar Žemaičių Kalvariją, arba pasiuntimas į Vilnių ne vien Sruogos "Milžino paunksmės" magnetofoninės juostelės, bet Birutės Pūkelevičiūtės "Aukso Žąsies" su pačia režisore ir aktorijais.

Nukelta į 4 p.

Lietuviai Kalifornijoje

Dr. Zigmantas Brinkis, Chicago, Ill., pernai vedęs losangelietę Žibutę Balsytę, kartu su savo broliu Vaclovu lankėsi Los Angeles ir buvo sustojęs pas savo uošvius Balsius, kurie neseniai netoli parapijos nusipirko puikią rezidenciją. Dr. Brinkis kelionės tikslas buvo pazonuoti į Los Angeles persikėlimo sąlygas. Todėl losangeliečiai gali džiaugtis, nes šį pavasarį Dr. Brinkis kurliasi Los Angeles mieste ir čia, atlikęs visus profesinius formalumus, planuoja atidaryti savo ofisą.

Dr. Vytautas Grakauskas, dirbęs karinėje produkcijoje, Arcadia, Calif., nusipirko gražius namus, į kuriuos jau persikėlė gyventi. Grakauskas augina du vaikučius, kuriuos vyresnioji dukterė jau lanko vietos parapijos mokykla.

Vacys Gervinas, ką tik atvykęs iš Brazilijos, įsikūrė gyventi Los Angeles, Calif. Netrukus atvyksta ir jo šeima. Vacys čia rado savo draugą Vosylus, su

kuriu Brazilijoje kartu gyvena.

Kun. Bruno Markaitis, Lietuvos Tėvų Jėzuitų viršinininkas, Chicago, Ill., bus šv. Kazimiero parapijos rektorius vedėjas. Šiais metais rektorius bus kovo 24-31 dd., visą savaitę, nuo sekmadienio iki sekmadienio imtinai. Iš anksto visi kviečiami dalyvauti ir paklausti šio mokyto ir daug patyrusio jėzuito pamokslų.

Jonas Žukas, prieš keliolika mėnesių atvykęs iš Kanados, užsirekomendavo kaip rimtas ir pavyzdingas šeimos tėvas ir nuoširdus lietuvis. Kiek apsižvalgęs, nusipirko netoli lietuvių bažnyčios namus, įsigijo keletą sklypų ir ant vieno iš jų pradėjo statyti parduotuvę namus. Savo sūnų ir dukrą įrašė į lietuvių parapijos mokyklą ir pats, klebono pakviestas, įstojo į parapijos komitetą. Be to, nežiūrind sunkaus darbo dieną, vakarais lanko kursus kontraktoriaus teisėm gauti.

Connecticut Pabaltiečių koncertas

Hartforde vasario 2 d. liet. klubo auditorijoje įvyko iš eilės penktasis koncertas-balius, kuriame dalyvavo per 300 pabaltiečių. Meninę programą atliko lietuvis smulkininkas H. Strolia, pianinu jam palydėjo jo brolis Vyt. Strolia, latvių harpistė Margot Miller ir estų solistė Ellen Parve.

Programa sužavėjo visus, įspūdingai geri, koncerto balius garbės pirm. dr. J. Gaillunas tarė žodį, pažymėdamas pabaltiečių kultūrinio bendradarbiavimo svarbą ir reikšmę.

Pabaltiečių koncerto balius rengimo k-to pirm. J. Z. Strazdas su savo talkininkais gražiai priėmė svečius, pristatė juos prie stalių, supažindino. Nuotaika pakili, auditorija kupina ne tik tiktai senimo, bet ir jaunimo.

Po meninės programos buvo šokiai. Hartfordo liet. skautai-tės pašoko taut. šokių ir buvo palydėti gausiais aplošimais.

Kai jaunimas ir senimas šoko, kai kurie senieji veteranai veikėjai šnekučiavosi,

o pabaltiečių kultūrinio bendradarbiavimo iniciatoriai, kaip, pvz. Čekanauskas, Hannau ir Uptis kalbėjosi apie platesnę tų trijų tautų bendradarbiavimo veiklą, jie kėlė mintį apjungti pabaltiečių akademinį jaunimą supažindinti juos su reikalu Amerikoje išlaikyti savo tautinę kultūrą ir parengti juos tam momentui, kai jiems reikės užimti pasitraukiančių senųjų veikėjų eilės.

Tenka tik palinkėti, kad šie mūsų veikėjai savotiškai pasiektų.

—V.M.K.

ATIDĖTAS MINĖJIMAS

ALTo skyriaus rengtas Vasario 16 minėjimas vasario 17 d., dėl susidėjusių nepatogių aplinkybių, atidedamas. ALTo skyrius Bridgeporte, Conn.

II ŽPRENUMERUOKITE

VIENYBĖ

artimajam ar draugui

Su ofseto spaudos darbais

KREIPKITĖS Į

VIENYBĖ

Moderniškiausiomis mašinomis spaudai paruošiamos:

* BROŠIŪROS * BIULETENIAI * KATALOGAI
* KNYGOS * ILIUSTRUOTOS PROGRAMOS IR KT.

Foto reprodukcijos

192 HIGHLAND BOULEVARD, BROOKLYN 7, N. Y.
Tel. AP 7-7257

Elizabetho skaučių gyvenimas

Elizabetho skautės, susibūrusios į Palangos vietininkiją, sausio 26 d. paminėjo iškilmingai savo veiklos pirmojo dešimtmečio sukaktį, kuri laimingai atveju sutapo su Lietuvos skautų įsikūrimo 45 metų jubiliejumi.

Vakaro programa, vykusi sudaryta ir sklandžiai atlikta, sudarė išsisa dešimtmečio veiklos montažą, kur buvo dainos, šokiai, vaizdeliai ir eilėraščiai.

Pirmiausia įvyko iškilminga suelga: rikiuotė, vėliavų pagerbimas, himnai, maldos, raportai, įsakymai ir sveikinimai.

Sueilga vadovavo vietininkės pskl. Gilanda Bartytė ir vietininkės pavadootoja vyr. skautė v. skl. Ramutė Bartytė-Lora. Birutė Šimkutė davė skautės žodį. Jai geltoną kaklaraištį užrišo viet. G. Bartytė, o Tėvynės mazgelį — dvasios vadas kun. Juozas Pragulbickas. Gerojo darbo mazgelį užmezgė ponla Šimkienė, Birutės motina. Skautė Birutė Lanytė pakelta į paskiltininkės laipsnį.

Ta proga Elizabetho skautių vietininkiją sveikino žodžiu Atlanto Rajono jaunųjų skautių vadovė pskl. Birutė Šimanskienė, Atlanto Rajono vilkiukų vadovas Sk. Juozas Raškys, New Yorko Neringos Tunto tuntininkė ps. Rima Bružinskienė, kuri dešimtmečiui atžymėti įteikė ir vertingą dovaną — stilingą lietuvišką kryžlį, New Yorko Tauro Tunto tuntininkas sk. Juozas Bružinskas, Elizabetho skautų vardu vyr. skl. Vyta

PHILADELPHIJOS LIETUVIAI MINĖS VASARIO 16 SUKAKTĮ

Vasario 16 minėjimas Philadelphiaje įvyksta 1963 m. vasario 17 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Lietuvių Muzikalinėje salėje (Lithuanian Music Hall) 2715 E. Allegheny Ave. Minėjimą rengia lietuviškų organizacijų specialus komitetas.

Pagrindinę kalbą programoje pasakys viešnia iš Baltimorės adv. Elena Armonienė, o meninę dalį išpildys baritonas Liudas Stukas, kontra-altas Carol Bowen ir deklamatorė Irena Veblaitienė.

Philadelphijos miesto ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai minėjime dalyvauti.

RENGĖJAI

DENVER, COLORADO

Sausio 30 d. į ALT Centrinį Biurą atsilankė iš Denver, Colorado, inž. geologas Algis Vosylus ir pranešė apie Denver, Colorado, lietuvių kolonijos tvarkymąsi.

Dabartinio metu Denver lietuvių kolonija turi apie 60 žmonių ir didelė dalis naujai besikuriančių intelektualų. Todėl visai neseniai susiorganizavo į bendruomenės apylinkę ir nutarė suruošti Vasario 16 minėjimą. Ta proga vasario 13 d. išrūpino audlenciją pas naujai išrinktąjį gubernatorių.

Kitais minėjimo klausimais gavo visas instrukcijas ir patarimus iš ALT Biuro.

Organizacijai minėjimo darbui ir kitais lietuvių reikalais aktingai rūpinasi apylinkės pirm. inž. J. Laitis, sekr. Alb. Vaitaitis, išd. Ben. Kovey. Taip pat kolonijoje aktingai reiškiavosi, negailėdamas nei darbo nei pinigų Bruno Zaweckis, Stepas Steikūnas ir kt.

ALT Bluras

Bitėnas ir dvasios vadas kun. Juozas Pragulbickas. Telegrama pasveikino Lina Kaminskaitė-Mickevičienė, viena iš skautių steigėjų Elizabethe.

Meninė programos dalis — dešimtmečio veiklos montažas — iškilmingai ir įspūdingai pradėtas pirmųjų skautių žodžio atminimu. Vyr. skautė Irena Veblaitienė, savo patarimu padėjusi pirmosioms skautėms organizuotis, įžiebė žvakutes, o pačios skautės iš eilės pakartojo visus skautių įstatus.

Gilandai Bartytei skaitant pirmojo skautių dešimtmečio istoriją, scenoje skautės atkūrė praeities svarbesnius įvykius ir vaizdus: pirmąją Rambyno stovyklą, kurioje Elizabetho skautės dalyvavo, prisiminė gyvu paveikslu ir eilėraščiu (dekl. Virginia Baublytė).

Kalėdinę programą pavaldavo vaizdeliu "Žaislai Kalėdų naktį" (paruošė Vida Lanytė, atliko Vincė Juškaitė ir jaunosios skautės).

Motinos dienos minėjimą atkūrė Audronė Bartytė P. Valčiūno eilėraščiu "Motina". Kitus svarbesnius įvykius taip priminė: IV-tą tautinę stovyklą — tos stovyklos dalna, "Lencliugėlio" šokiu ir vaizdeliu "Nakties stovyklos sargyba" (A. Mellyte, A. Ramanauskaitė, A. Bartytė, D. Kliučnikaitė, V. Baublytė, V. Juškaitė ir R. Veblaitytė), Šv. Kazimiero minėjimą — eilėraščiu Šv. Kazimierui (B. Lanytė), Maironio minėjimą — jo eilėraščių ir daina "Mergaitė" (K. Samantaitė, B. Valčiūnaitė, J. Vakarietytė ir J. Veblaitytė), kitas pramogas — "Jūreivių Šokių" (paruošė R. Ožolaitė, išpildė F. Baublytė ir J. Ožolaitė). Meninę programą baigė vyresnės skautės Jubiliejinių metų daina ir vakarinė giesmė. Dainoms akompanavo ir šokiams grojo Julius Veblaitis.

Programai pasibaigus baigė vyresnės skautės atsilankiusius kava ir užkandžiais, o loterija ir vėliavos krikšto tėvų dr. St. Petrausko ir p. Kupinskienės dovanotas tortas skautėms sudarė nuotaikingą pramogą.

Sausio 27 d., sekmadienį, skautės dalyvavo bendrose pamaldose ir tuo baigė pirmojo dešimtmečio atžymėjimą.

Elizabetho skautės, pradėjusios veiklą 1953 m. su mažu pirmųjų skautių būreliu (11 mergaičių), per dešimtį metų išaugo (šiuo metu 40 mergaičių) į rimtą, sąmoningą, pajėgų ir veiklių vienetą. Vėliau, prisijungus ir skautams, jie Elizabetho lietuviškame darbe vaidino ir vaidina pirmąjį vaidmenį. Per tą laiką daug kas kito. Vieni suaugo ir išvyko. Jų vietas užėmė atėję jaunesni. Susidarė nepertraukiama skautiška nuotaka, tradicijos ir papročiai, kurie traukia ir jungia augančiąsias kartas bendram, kilniam tikslui. Dėl savo aktyvios skautiškos ir vietos visuomeninės veiklos, Elizabetho skautai iškilko į pirmąjį vietą visame Atlanto rajone. Tai pasiekta energingomis seserų Bartyčių, Lanyčių ir kitų skautių pastangomis.

Skautiška veikla išplėsti daug yra padėję savo darbais tėvai, motinos ir Tėvų Komitetas, ypatingai Adelė Bartienė, Kazys Kasperiūnas, Henrikas Bitėnas ir kt.

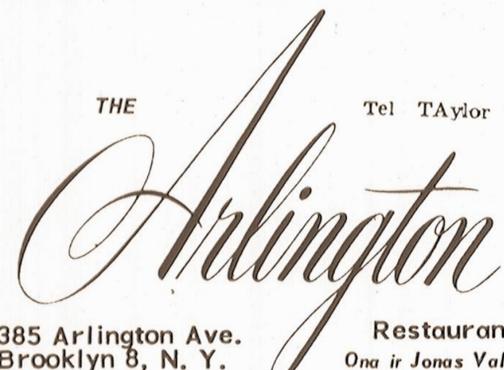
V.

MIRĖ D. KUNDROTAS

Domininkas Kundrotas, išsirus 6 savaites, sausio 2 pasimirė. Brolių Igoninė Elizabethė, N. J., kur jis gyveno 529 Jefferson Ave. Vellonis buvo gimęs Lietuvoje 1888 m. gruodžio 8 d. Linkačių kaime, Radviliškio par. Paliko liūdnąją žmoną Stanislavą (Sviedriūtę), sūnų Kazį ir tris anūkus. Lietuvoje liko brolis Jurgis ir sesuo Anelė Jankaitienė. Vellonis palaidotas sausio 5 d. Sopulingos šv. Panelės kapinėse East Orange po gedulingų pamaldų šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Vellonis buvo E. Abrolaitienės, vienybietės iš Miami, švogeriš.

Neužmirškite atnaujinti
Vienybės prenumeratą

THE Tel TAYlor 7-9842

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

Haven Realty

JUOZO ANDRIUSIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUSIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. Iki 9 v. r.

Lietuviškoje Chicagoje

Dr. A. Liaugminas "Alvudo" susirinkime vasario 1 d. skaitė idomią paskaitą apie vaiką.

A. Kemėzaitė, jauna solistė, ruošia savo dainų recitalį Chicagoje Jaunimo centre kovo 23 d.

Solistė M. Kripkauskienė šį pavasarį vyks į Los Angeles, kur dainuos koncerte.

E. ir J. Morkūnai, dideli BALFO veikėjai, savo šeimoje atšventė 35 m. vedybinio gyvenimo sukaktį.

Vanda Stankienė Chicagos lietuvių operai iškė auką \$150.

Solistas St. Baras Standard Federal bendrovėje, kuriai vadovauja finansininkai Mackevičiai išrinktas viceprezidentu.

Agr. Andrašiūnas vasario 3 d. Vilniaus Krašto Liet. S-gos Chicagos skyriaus susirinkime skaitė paskaitą apie Lietuvos nepriklausomybę.

VKLS Chicagos skyriaus nariai laisvinimo reikalams - ALT suaukėjo \$136.

Klubas "Krivulė" kovo 2 d., šeštadienį, savo nariams ir jų šeimoms Keistučio Dirksio salėje rengia blynų balių.

"Rūtos" dr-ja šiemetams išsirinko naują valdybą šio sgstato: O. Lepertienė, I. Pilmonienė, B. Kempynienė.

K. Grigaitytė ir V. Kavoliūnui literatūrinės premijos bus iškėtos kovo 24 d. Chicagoje.

Daktarai Bylaitis, Kaunas ir Šalna įsirašė į Liet. Fondą, papildydami įnašais: \$100, \$500 ir \$200.

Val. ir Ona Šimkai vasario 3 d. buvo pagerbti 25 metų vedybinės sukakties proga. Jiems iškėtas adresas.

Tautinių Kapinių Chicagoje valdyba nutarė šįmet kapuose statyti koplyčią, kurioje galėtų tilpti apie 200 žmonių.

A. Gedvilas "II Pas. Karo veteranas, 55 metų amžiaus, nuo širdies smūgio mirė sausio 31 d.

Loreta Kisieliutė, Vyties žurnalo redaktorė, išvyko trims savaitėms atostogų į Meksiką.

Povilas Dirksis sendraugių Vyčių susirinkime Vyčių salėje skaitys paskaitą apie Vasario 16-osios reikšmę.

A. Pleckienė iš St. Peterbur, Fla., grįžo nuolatos apsigyventi į Chicago.

Vienas prieš 30

KOVA DĖL ČIURLIONIO GALERIJOS

EDVARDAS ŠULAITIS

Kada prieš 51 metus mūsų žymusis menininkas M. K. Čiurlionis apėjo šį pasaulį, jis, turbūt, nepagalvojo, kad jo vardas bus padavinta meno galerija Chicagoje ir kad dėl šios galerijos bus taip stipriai kovojama.

Šioje visoje istorijoje pagrindinį vaidmenį vaidina vienas iš Čiurlionio galerijos (veikia nuo 1957 m.) steigėjų ir jos tvarkytojų — dail. Z. Kolba. Šis nedidelio ūgio, bet plačių užsimojimų bei neišsiamiamos energijos žmogus dabartiniu metu veda donkichotišką kovą dėl įtakos Čiurlionio galerijoje, kuri pamažu išslydo iš jo rankų.

Prieš maždaug 5 metus Z. Kolba buvo gana įtakingas asmuo, kuris užėmė 3 svarbius postus: A. L. Dailininkų Sągos pirmininko, Chicagos L. A., Menininkų Klubo pirmininko ir Čiurlionio galerijos tvarkytojo. Pirmiausia jis iškritė iš A. L. Dailininkų Sągos, kurios nauja valdyba už prasižengimą Sąjungos įstatams Z. Kolbą net suspendavo.

Chicagos L. A. Menininkų Klubas (angliškai, Lithuanian American Art Club of Chicago), įvairių profesijų (dailininkų, artistų, muzikų, rašytojų, architektų) žmonių vienetą, susidedantis iš apie 30 asmenų, netrukus irgi išsirinko naują valdybą su pirm. P. Gaučiui priešakyje.

Kadangi Menininkų Klubas yra Čiurlionio galerijos prižiūrėtojas ir faktiškai savininkas, jis ir toliau palaiko Z. Kolbą, kaip daug pasidaravusių galerijos steigime savo atstovų galerijos

direkcijoje (ši direkcija susidėjo iš dailininkų M. Šileikio, A. Skirpo-Cooper ir Z. Kolbos.

Aplė 2 metus bendradarbiavo Z. Kolba su naująja Menininkų klubo vadovybe, nors ir nevisada tarpusavio ryšys buvo harmoningas.

Nuomonių skirtumai ir nepaisymas klubo valdybos privertė mirtis griežtesnių žygių, kuriais Z. Kolba buvo atleistas ir iš Čiurlionio galerijos tvarkytojo pareigų, kadangi jis pareiškė norą pasitraukti iš Menininkų Klubu.

Menininkų klubo valdyba tada iš Z. Kolbos pareikalavo atsiskaitymo už jo šeimininkavimo laikotarpį Čiurlionio galerijoje. Tada paaiškėjo, jog Z. Kolba Čiurlionio galerijoje tvarkėsi kaip nuosavame name ir daugelį žygių darė be Menininkų klubo vadovybės pritarimo. Todėl Klubas atsiskaitė apmokėti kai kurias Z. Kolbos Čiurlionio galerijos vardu padarytas išlaidas ir panašiai.

Padėčiai labiau įsitempiant, klausimas atsidūrė pas Tėvus Jėzuitus, kadangi šiu valdovu patalpų rūšyje yra prisiglaudusi pati Čiurlionio galerija. Menininkų klubo vadovybei su Z. Kolba sutaukinti buvo paskirtas kun. Krištanavičius, bet, išklauses Z. Kolbos statomų reikalavimų, iš "taikintojo" pozicijos atsiskaitė. Z. Kolba buvo paprašytas sugrąžinti raktus nuo Čiurlionio galerijos paveikslų (nepatekusių ant sienų) sandėlio ir juos perduoti teisėtam savininkui, Menininkų Klubu vadovybei. Šiam nesutikus tai padaryti, buvo

Dr. Joseph Jerome, perrinktas Lietuvių Prekybos Pūmų prezidentu.

SUKAKTUVINIAI PREKYBOS RŪMŲ METAI

Šiemet birž. 15 d. sueis 30 metų nuo Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois įsteigimo. Pradedant sukaktuvinius metus pirmame direktorių posėdyje, atlikus įvairius organizacijos reikalus, buvo išrinktas prezidentas ir kitų valdybų pareigūnai.

Dr. Joseph B. Jerome vėl buvo vienbalsiai perrinktas penktam prezidento terminui. Sekretorium perrinktas dr. K. Drangelis, o ižd. A. Valonis. Vicepirmininkais išrinkti F. A. Raudonis, B. Shukis, Jr. ir ekon. A. Baliūnas. Ryšio su publika komisijon įėjo naujai išrinktas direktorius inž. Albert

Aukers. Visi kiti direktoriai pasiliko tose pačiose pareigose.

Dr. Joseph Jerome — Jančiūskas, 43 metų amžiaus, gimęs Chicagoje — Bridgeporte, vėliau persikėlė į Cicero, Illinois Universitete baigęs vaistininko mokslus, Chicagos Universitete jis studijavo organinę chemiją ir baigė filosofijos daktaro laipsniu.

1939 m. Jerome vedė Stasiukaičių dukterį Evą, kuri tada su tėvais gyveno Bridgeporte. Dabar įjėdu augina dvi dukteris: Margaret antri metai lanko Northwestern Universitetą, kur ji

studijuoja žurnalizmą, o Barbara lanko Marijos aukštesniąją mokyklą.

Dr. Jerome plačiai reikiama lietuvių visuomeninėje bei kultūrinėje veikloje. Dažnai jis praveda LPR posėdžius lietuvių kalba.

Vasario 13 d. Dariaus — Girėno patalpose įvyks bendras narių susirinkimas, kuriame bus atžymėta Lietuvos nepriklausomybės 45 metų sukaktis. Pagrindinis kalbėtojas bus vysk. Brizgys.

— FRANK BULAW

LB CHICAGOS APYGARDOS SUVAZIAVIMAS

Sausio 27 d. Jaunimo centre įvyko LB Chicagos Apygardos apylinkių atstovų suvažiavimas. Suvažiavimą atidarė ir jo tikslus nupaskako apygardos pirm. P. Vebra. Suvažiavimui vadovavo prezidentas iš M. Šimkaus, K. Valeikos ir J. Milišausko ir sekretoriavo A. Pužauskas ir St. Vidmontas.

Suvažiavime pranešimus darė: P. Vebra — apyg. pirm. J. Vedegys — šviet. vad., K. Kasakaitis — ižd. ir A. Santaras — rev. k-jos vardu.

pakviestas meistras, kuris nuėmė buvusią spyną ir ją pakeitė nauja, o jos raktas buvo iškėtas Menininkų Klubui.

Šiuo metu pas Z. Kolbą dar tebėra Čiurlionio galerijos dokumentai ir antspaudas, nes dar nenuspręsta, kokių kelių juos Menininkų klubas greičiau galėtų atsimiti. Yra siūlančių, jog reikėtų dalyką perduoti teismui kiti siūlo dar palaukti.

Tačiau, nežiūrint kaip pati pašutinė Z. Kolbos istorijos eilutė išsispres, jis

Nukelta į 9 psl.

Iš pranešimų paaiškėjo, kad Chicagoje aukštesnėse lituanistikos mokyklose dirba 25 mokytojai ir mokosi 275 mokiniai. Žemesnėse mokyklose dirba 32 mokytojai ir mokosi 1,162 mokiniai.

Apygardos kasa turėjo pajamų 8,647 dol. ir išlaidų \$7,125.

Be to, suvažiavime dr. P. Kisielius skaitė paskaitą "LB uždaviniai išelviijoje", kurioje nurodė, kad LB nėra ideologinė organizacija, bet remiasi tikrai lietuvių ir lietuviška žmonių kilme. Paskaita sukėlė daug diskusijų, kalbų ir užklausimų.

Iš suvažiavimo nutarimų gal buvo svarbiausias tas, kad visuomenės suaukotos lėšos vadavimo reikalams per Vasario 16 šventę reikia atiduoti ne ALTui, bet Lietuvių Bendruomenėi.

Nors prel. M. Krupavičius ir T. Blinstrubas ir bandė ALTo poziciją apginti, tačiau nepavyko.

Svarbiausiuoju kovotoju tuo klausimu pasireiškė dr. P. Kisielius ir laimėjo LB naudai. Už tą rezoliuciją stipriai pasisakė ir J. Jaisaitis, LB pirmininkas bei

frontininkai, kuri suvažiavime buvo dauguma.

Inž. Nainys, apygardos v-bos narys, padarė platesnį pranešimą apie šiu metų vasarą Chicagoje organizuojamą tautinių šokių šventę. Iš suvažiavimo dalyvių tai šventei buvo gauta aukų iš dr. Razmos ir dr. Kisieliaus po 50 dol. ir mažesnių sumom iš prel. M. Krupavičiaus, kun. B. Suginto ir kt.

Be to, suvažiavimas labai karštai sveikino įsala įžengusį kun. Sugintą ir Amerikos lietuvių Vyčių organizacijos veikėją Juozaitį.

POV. DIRKIS

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

VIENYBE

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkeliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

M E S

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Nepriklausomoje Lietuvoje nepritapęs Lenkijos gyvenęs rašytojas Herbačiauskas to meto mūsų šviesuomenę yra paklaęsęs: "Ką neši tėvynei — spindulį ar pasmerkimą?" Panašiai ir prez. Kennedy savo inauguracijos kalboje patarė: "Nežiūrėk, ką tėvynė tau duos, bet ką tu duosi tėvynei." Šiuo metu gi mūsų Rytų "saulės" troškinaimai tėvynei reikalinga kuo daugiausiai vakarietiški spindulys. Ar turime sumanymo jų tiksliai parūpinti, kad ir vilkas būtų sotus ir avis sveika?

Broliai-seserys Lietuvoje nuo 1945 metų gyvena žiauriai istorijos užkartą koegzistenciją su ne iš tautos kūno atsiradusiu "antstatu," nes kitoks kelias, kaip partizanai įrodė, būtų susinakinimas ir mirtis. Kiek dar metų toks nežmoniškas užkorimas kankins? Bus "ilgų distancijų" — sako ir VLIKo dr. Trimėkas ir ALT'o L. Šimutis. Lietuvos Laisvės Komiteto (susiorganizavo 1951 m.) pirm. V. Sidzikauskas mano: "Nepriklausomybės netekimo priežastys buvo išimtinai išorinės. Todėl ir atstatymo natūralu laukti iš išorinių veiksmų."

Mūsų istorikas, dr. A. Šapoka, 1955 m. paraiškino tą išorinį veiksnį: "Lietuva laisvę atgaus tik Sovietijai subyrėjus." Apie stipriausią veiksnį, kuris subyrėjimą galėtų įvykdinti, įtakingas New York Times dienraštis editoriale rašė (1959 m. bal. 19 d.): "This country would certainly not have supported a war, limited or otherwise, to set free the Baltic States." Amerikos vaidmenį nubrėžė Dulles kalboje 1957 m. balandžio 22 d.: "Sovietų valdovams aiškiai pasakysime mūsų nuoširdų siekimą. Jų imperializmą smerkiame, jam esame priešingi ir norime pavergtų kraštų išlaisvinimo. Sukilti, tačiau, neskatiname. Drąsiname eiti evoliucijos keliu į laisvę."

Nepriklausomoje Lietuvoje prof. Šalkauskis ateitininkišką jaunimą mokė: "Tautos reikalų akivaizdoje, patriotizmas nereikalauja apakti, bet įsako matyti visą tautos praeities ir dabarties tiesą." Senu amerikiečiu augęs prof. K. Pakštas nesųkį nepriklausomos Lietuvos viršūnėms primindavo galvoti prof. Šalkauskio kryptimi, bet susilaukė kurčių ausų. Kadangi, Šekspyro žodžiais, nieko nepadarysi kad dabartis nekokia, raminkimės, kad praeitis ir ateitis puikios! Mūsų Pr. Lapienė tiksliai pernai rašė: "Laimė, kad nevisi iš Lietuvos išvyko, kad liko žmonių, sugebančių dirbti kultūrinį darbą ir palaikyti tautą gają."

Daugelis scenon briaunasi sušukti: "Kaip gi galima bendradarbiauti su broliais Lietuvoje — juk tai reikštų rankos padavimą kruvinam okupantui!" Toks klausimo statymas, advokatai sakyktų, nukerta progas teisingumui tiesos patirti. Psichologas šitokioje nuotaikoje, rodos, nužvelgtų kaltės jausmą — pastangą nuo sąžinės nuslėpti bailumą atlikti šiuo istoriniu momentu lietuviui užkraunamą nelengvą ir be galo painią pareigą. Sąžinės nenuraminsime, šaukdami su okupantu "Net."

ALTas kreipiasi i visuomene

Š. m. vasario 16 d. sukanka 45 metai, kaip po ilgų vergijos metų buvopaskelbta nepriklausoma Lietuvos valstybė.

Su dideliu džiaugsmu sutiko lietuvių tauta ta faktą ir su didžiausiu pasiryžimu ėmėsi savos valstybės kūrybinio darbo.

Apgrinti jaunąja valstybe nuo išorinių priešų, iš visų Lietuvos kampų plaukė savanoriai — jauni ir seni. Ne vienas jų padėjo savo gyvybę už tautos laisvę ir savo valstybės nepriklausomybę.

Tačiau neilgai džiaugėsi lietuvių laisvė. 1940 m. birželio 15 d. klastingas kaimynas — Sovietų Rusija — ją okupavo ir tebeilko pagrobusi iki šios dienos.

Lietuvos žmonės liko bebalčiai vergai. Tūkstančiai mūsų tautiečių mirė kalėjimuose Sibire, koncentracijos lageriuose ir tūkstančiai tebėra dar kankinami. Tėvynėje likusiems atimtas bet bet koks laisvas žodis.

Mūsų, gyvenantiems laisvame pasaulyje, yra gyvybinė pareiga kovoti už Lietuvos nepriklausomybę, už savo tėvų, brolių ir sese-

ru laisvę. Mūsų būtinas reikalas dėti visas pastangas, kad kruvinasis okupanto smurtas, lietuvių tautai padarytas, būtų atitaisytas.

Negailėkime tam nei savo jėgų, nei lėšų.

Amerikoje jau 22 metai, kaip lietuvių visuomenė remia Lietuvos išlaisvinimą. Tam reikalui organizuota Amerikos Lietuvių Taryba, kuri būdi ir kovoja savo uždavinius vykdydama.

Savo veiklai sustiprinti, pernai ALT persiorganizavo, įsteigė platesnę valdybą, pasiskirstė atskiromis komisijomis ir sudarė savo veiklos suintensyviniui atitinkamus planus. Jiems įvykdyti reikia lėšų.

Kaip anksčiau, taip ir dabar, kreipiamasi į mūsų patrijotinę visuomenę. Teneleika nei vieno patrijotolietuvio, neatidavusio savo aukos gyvybiniam reikalui — Lietuvos išlaisvinimui.

Lietuvos okupantas per savo agentus stengiasi mūsų darbui pakenkti, bet turim būti vieniningi ir mūsų priešų kėslus visur sugriauti.

Aukokime, kiek pajėgiame ir kur tik galime.

Atskirose vietovėse, kur rengiami bendri Lietuvos nepriklausomybės minėjimai, aukokime vietoje. Kur tokiu nėra — siuskime aukas ALT centrui — Lithuanian American Council, Inc. 6818 So. Western Ave., Chicago 36, Ill.

Kiekvienas centas yra brangus ir reikalingas kovoje už Lietuvos laisvę.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS VALDYBOS VARDU: L. Šimutis, ALT prezidentas, E. Bartkus, sekretorius.

Chicago, 1963 m. sausio mėn.

VALERIJA TYSLIAVIENĖ

Vasario 16 artėjant...

Amerikos lietuvis, tas, kuris iš tolo stebėjo įvykius savo tėvų žemėje, tikrąją padėtį tegali pilnai suprasti nuvykęs Lietuvon ir savo žinias papildęs ten gyvenančių žmonių pasakojimais.

Nežiūrint, kaip betelsintume, bet praeities įvykius objektyviai vertinant, negalime nuneigti fakto, kad Lietuvos nelaimių pradžią pasireiškė jau nepriklausomybės laikais, kai demokratinė santvarka buvo prarasta.

Laisva ir nepriklausoma Lietuva — kiekvieno lietuviu idealas, bet ir tada ne visi vienodai laisvę brangino ir suprato.

Bet kokia prievarta primestas režimas, ypač savųjų, neišvengiamai sukella žmonių pasipriešinimą.

Tad nenuostabu, jei Lietuvoje pasireiškė opozicija, susibūrusi į politines grupes, kurios net per daug nukrypo tai į kairę, tai į dešinę, ir kurias paskui savo tikslams panaudojo kaimynai iš Rytų ir Vakarų.

Okupacijai užgriuvus, kalbama, aistros buvo nesuvaldomos, o tarpusavio kerštas ir asmeniškų sąskaitų suvedinėjimas peržengė visas žmoniškumo ribas. Lietuvoje, sakoma, daugiau žmonių žuvo nuo savųjų rankos, negu nuo okupantų.

Visame tame sukuryje, betgi didžiausiu kankiniu liko tas lietuvis, kuris ramiai dirbo ir ateitį kūrė tik savo krašto gerovei. Jis buvo tremiamas į Sibira, niekinamas, kankinamas ir galų gale paliktas vergijoje iš naujo kurti gyvenimą karo nualintoje Tėvynėje.

Dėl tų nekaltų žmonių, jau per dvidešimt metų atspariai ir vieningai išgyvenusių okupacijoje, čia dabar baramasi. Užmirštama betgi, kad jau užaugo ir subrendo naujoji karta, kuri stipriai reiškiiasi gyvenime ir geriau nei mes žino savo pareigas tautai.

Keista, kad reikia nuvykti anapus, norint geriau susiorientuoti dėl čionykščių lietuvių nuotaių Lietuvos atžvilgiu.

Tarp tūkstančių lietuvių, atvykusių Amerikon, kuriais didžiuojamės ir gerbiame, deja, yra mažas nuošimtis ir labai nepageldaujamo elemento, kuris žalingas bet kokiame krašte, tuo labiau Amerikoje.

Plačiau susipažinus su jų darbais praeityje, iš dalies suprantama ir tai, kodėl jie taip garsiai rėkia ir piestu stoja, kal svarstomi santykiai su anapus gyvenančiais žmonėmis.

Tai vis asmenys, kuriems Lietuva tikrumoje mirus, ir kuriems niekada nebus lemta kojos įkelti į gimtąjį kraštą, ar ji būtų nepriklausoma ar pavergta.

Jie, be to, negali suprasti ir to, kad, nuvykus Lietuvon, galima garbingai reprezentuoti, kaip amerikiečiui, nepataikaujant jokiam okupantui.

Ruošiantis minėti Vasario 16 ir norint sustiprinti pastangas kovoje už Lietuvos nepriklausomybės atgavimą, būtų naudinga ir kai kuriems laisvinimo veiksniams apsilankyti krašte, kad savo veiklą čia geriau suderintų su bekintančia padėtimi Lietuvoje. Iš anapus žiūrint, kai kuris, mūsiškų veikimas čia jau atrodo naivus.

STEBETOJO PASTABOS

Ką ji parvežė?

Iš Chicagos atvykę Valaičiai lankė prof. St. Kairį Long Islande esančioje priglautoje ir viena tema kalboms buvo: "Į Vilnių nuvyko Vienybės leidėja Tysliavienė — ką ji parvežė?"

Savo premijuotame naujame eilėraščių rinkinyje K. Grigaitytė rašo: "Manęs juk niekas neišvarė — į naktį išėjau pati."

Prof. J. Žilevičius praneša, kad ryšium su 1964 m. pasauline paroda New Yorke ruošlama lietuvių religinės muzikos koncertas, kuriame pusę programos sudarys ir atitinkamos pasaulietinės kompozicijos. Programą planuojama išrašyti į juosteles bei plokšteles, norint pasiūsti Lietuvon ir visur, kur lietuvių gyvena.

Nedidutė Kenosha, Wis., lietuvių kolonija pereiniais metais įvairiems fondams sumetė \$1,915.50 auku. ALTas gavo \$450, M. Biržiškos laidotuviams ir prof. St. Kairiui — po \$25.

J. Cicėnas sako, kad V. Biržiškos Aleksandryno teišparduota 15 egz. Vieną ju pirkto ir šių žodžių rašytojas.

Clevelando Dirva nesiliauja šmeižti V. Tysliavienę ir Vienybę. Jau beveik dešimt metų, kai karą prieš Vienybę Dirva tęsia, o dabar žmonės kalba, kad esą, visa tai daroma tikslingai, nes Vincas Rastenis Vienybę norėtų perimti į savo rankas.

Dirva jau "žino", kad žmonės "masiniai" atsisklindė Vienybės (kas yra tikras melas), bet nepasipaskojo, kiek ji pati yra gavusi pylos iš savo skaitytojų už tai, kad iš patriotizmo daro biznį.

Vasario 1 d. Dirvos laidoje vėl rašins apie Tysliavienę, bet šiuokart puolama ir Amerikos vyriausybės, visas pasaulio negeroves suverčiant ant JAV Valstybės departamento.

Įdomu, kur gi Dirva nu eis, tokiu keliu žengdama.

Nukelta į 10 psl.

Bostono dienraštis Herald turi kasdieninę skiltį "Fotografai su klausimu." Aną dieną klausinėjo gatvėje sutiktus Cambridge piliečius ir patikė lietuvi, medicinos techniką Joną M. Raulinaitį, kurio paklausė: "Koki istorijos tarpni, ar įvyki norėtum savo akimis matyti?" Raulinaitis atsakė:

"Manau, norėčiau stebėti Nepriklausomybės Pareikimą (Amerikos) pasirašymą. Tai buvo didingas mūsų istorijos įvykis ir signatarai buvo dideli amerikiečiai. Man būtų buvę miela pasikalbėti su kiekvienu jų ir apie jų planus Amerikai."

Buv. Prezidentūros rūmai Kaune, kur seniau, nepriklausomybės laikais gyveno prez. A. Smetona. Dabar šiuose rūmuose įsteigta biblioteka. Vidury aikštės - Šimano Daukanto paminklas. Aplinkui slidinėja vaikai.

Vaizdai is Lietuvos

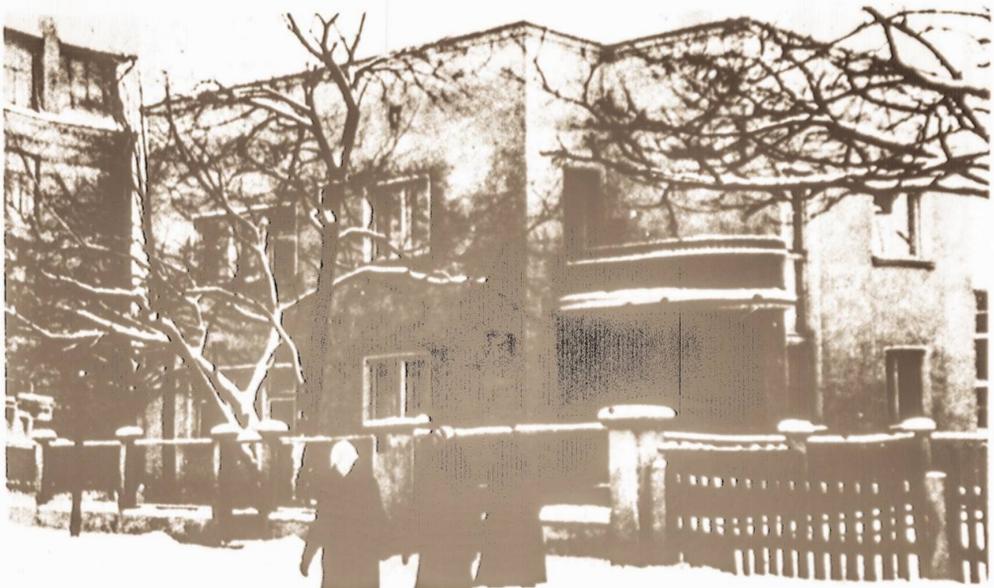
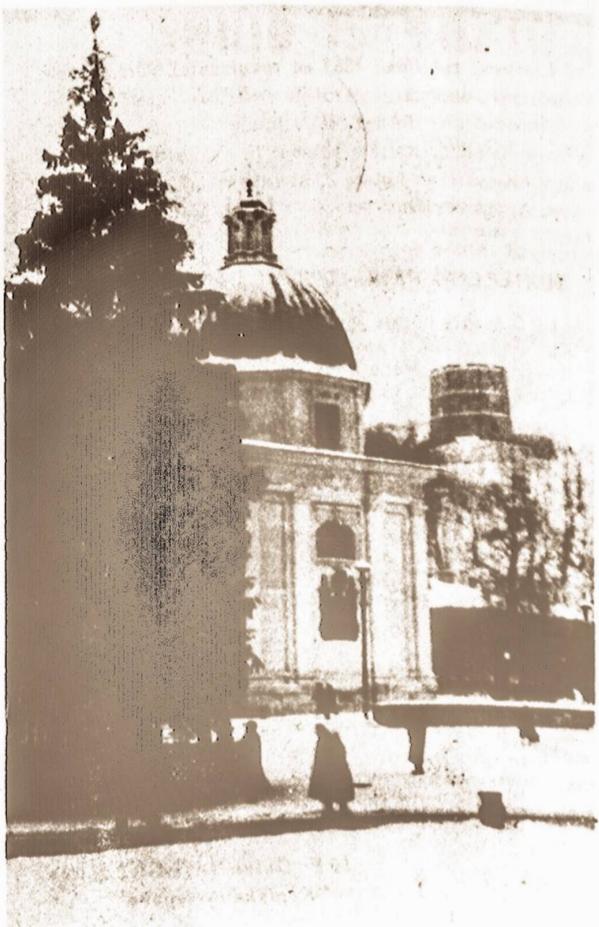
Z. SARAFINO NUOTRAUKOS

Apacioje: Naujų Metų proga pastatyta eglaitė Katedros aikštėje. Tolumoje Gedimino pilis.

Susitikimas su vilniečiais ir buv. amerikiečiais. Nuotraukoje (iš k.) rašytojas A. Gričius, solistas A. Sodeika, kuris savo laiką yra gyvenęs Amerikoje, Končius (Amerikoje gyv. prof. Končiaus sūnus), Gričiuviene, V. Tysliaviene, A. Sodeikiene, A. Ožkinaitė ir Gričių anūkė Rasa, kuri buvo labai laiminga iš savo dėduko Amerikoje gavusi gausiai dovanų. A. Gričius, 1941 m. su šeima buvo ištremtas į Sibirą ir į Lietuvą grįžo Paleckio pastangomis. 1931 m. jis atkeliavo į Ameriką ir buvo kviečiamas redaguoti Vienybę tuometinės bendrovės. Solistas A. Sodeika maloniai prisiminė savo draugus Amerikoje, jų tarp Marijoną Strumskienę-Jokubaitienę, su kuria dalyvaudavo koncertuose ir pastatymuose. A. Sodeika dabar profesorius Vilniaus Konservatorijoje. Visi nepaprastai domėjosi amerikiečių lietuvių veikla.

Apacioje: namas, kuriuose Vilniuje gyvena Kipras Petrauskas su žmona dramos aktore E. Žalenevičiute. Ji teatre jau nebevaidina, bet dalyvauja televizijos programose.

Mocartas

VINCAS MYKOLAITIS-PUTINAS

*Ir grakščiu išskleidžia mostu
Batistinę skepetaitę.
Ak, jo klausosi ir ta
Neprašyta, nekviesta
Baltaplaukė.
Ji manęs kasdien čia laukė.
Liesas veidas, juodos akys*

prisimerkę,

*Ir pablyškusiame veide
Blankios lūpos prasiskleidę, —
Ar ji šypsosi, ar verkia,
Aš įspėti negaliu.*

*Neseniai mane atlankė
Paslaptingas, juodas svečias.
Jis lig sulemų sėdėjo
Ir kalbėjo, ir tylėjo.
O kai baigė degti žvakė,
Jis man „Requiem“ užsakė,
Iškilmingą, paskutinę
Sielai giesmę šermeninę.*

*Ir dabar man nuolat kužda
Griaučiai iš kapų pakilę:
Dies irae, dies illa...
Ir širdis skeveldrom skyla,
Kaip taurė skausme sugurus:
Quid sum miser tunc*

dicturus.

*Ne, nenoriu žemėj liktis:
Voca me cum benedictis
Ir sakau: nurimk, varguoliai!
Tavo ankštą skurdo guolį
Tuoj pakels kieta lenta,
Juoda drobe pridengta.*

*Paskutinę naktį žvakė
Man jau šviesti atsisakė.
Kitko nieko neprašau —
Sau tą „Requiem“ rašau.
O ketčioj nykiam šešely
Vėl matau tą baltaplaukę.
Ir čionai manęs ji laukia.
Liesas veidas, juodos akys*

prisimerkę,

*Ar ji šypsosi, ar verkia,
Aš įspėti negaliu.
Ak, ir mano akys merkias,
Svyra svaigstanti galva.
Duokš man ranką — ir eiva...*

*Jojo nieks nesigailėjo,
Niekas jo nepalydėjo,
Niekas baltų gėlių valniko
Ant jo kapo nepaliko.
Kur tas kapas, nieks nežino.
Gal brūzgyne kapinyno,
Kur varguoliai ir bedaliai
Pūva lygiai kaip karaliai.
Tik nespaudžia jų krūtinų
Svoris plytų marmurinių.
Pro kapyno augmeniją
Jie nematomi atgyja,
Melsvą ugdo jie gėlelę,
Kur į saulę žiedą kelia*

*Ir jisai taip pat atgijo,
Dar vešliau jis suklestėjo,
Dar skaisčiau jis pražydėjo,
Dar saldžiau jisai pragydo,
Nei tie paukščiai, kur parskrido
Rytmetį pavasaringą
Su giesme šviesia, viltinga.*

*Nušviestoj žibintų salėj
Šiandien laukia ne markizai, ne*

karaliai,

*Šiandien laukiu jo ir aš,
Šiandien laukiu jo ir tu,
Laukia su mumis kartu
Ir slaptinga baltaplaukė,
Kur visuomet jojo laukė.
Liesas veidas, juodos akys*

prisimerkę,

*Ir pablyškusiame veide
Blankios lūpos prasiskleidę.
Ar ji šypsosi, ar verkia,
Nežinau — — —*

*Nušviestoj žibintų salėj
Laukia grovai, kunigaikščiai ir
karaliai.*

*Laukia treilinos ir damos —
Visas dvaras — orūs ponai.
Čeža šilkas, žeri auksas,
Suknios, bantai ir žiponai.
O šešely prie kolonos prisiglaudus,
Laukia ji,
Ta nekviestoji
Baltaplaukė.
Ji manęs ir vakar laukė.
Liesas veidas, juodos akys*

prisimerkę,

*Ir skruostai giliai įdubę,
Ir pablyškusiame veide
Blankios lūpos prasiskleidę, —
Ar ji šypsosi, ar verkia,
Aš įspėti negaliu.*

*Groju didelį koncertą.
Nušviestoj žibintų salėj
Klauso damos, kunigaikščiai
Ir karaliai.
Paklausyt manęs čia verta.
Esu mėgiamas maestro.
Man juk plaukia iš orkestro
Taip linksmai, taip negirdėtai
Grakštūs, skambūs, melodingi*

menuetai.

*Čia svajingi, čia alstringi,
Čia neramūs, —
Jais taip žavis dvaro treilinos
Ir damos.*

*Ne, ne taip skambekit šiandien,
Instrumental!
Mano temas, sielvartingai*

išgyventai,

*Reikia natą rast kitokią.
Jos dar niekas nesuvokia.
Man vienam tik šiandien lelsta
Rasti atmintį jos keistą.
Štai liepsnelėse žibintų
Aidi jau garsai kiti,
Vaško žvakese suspindus
Virpa ašara skaisčiai.*

*Groju naują menuetą,
Nematytą, negirdėtą.
Dvaro treilinos ir damoms
Balių jojo nepašokti,
Ir pudruotiems kavaliariams
Jojo pa nebesuvokti.
Klauso kunigaikščiai ir karaliai,
Ir suglumę, ir iškaitę,*

Simtas metų nuo sukilimo prieš rusus

1863 M. SUKAKTIFIS PROGA

Šiomet sausio 22 d. sukako 100 metų nuo lietuvių ir lenkų sukilimo prieš rusus 1863 m.

Sukilimo sukaktį mini Vakaruose esantieji lietuviai ir lenkai. Lietuviai pasitenkina tik rašiniiais spaudoje, o lenkai iš to daro didesnę dalyką. Jie sukilimą vadina „Polish Uprising“ ir New Yorke centrinėje bibliotekoje surengia net specialią tai sukakčiai atžymėti parodą.

Vilniuje sukilimas paminėtas iškilinėmis, lietuviams kartu su Lenkijos atstovais uždėjus vainikus ant sukilėlių paminklinės lentos, kuri yra buv. Lūkiškių (dabar Lenino vardo) aikštėje, kur buvo nužudyti sukilimo vadai K. Kalinauskas ir Z. Sierakauskas.

Operos ir baleto teatre įvyko iškilmingas susirinkimas tai sukakčiai prisiminti, jį užbaigiant Balio Dvarionio opera „Dalia“.

Sausio sukilimas, kuriame gyvai buvo įsijungusi visa Lietuva, pasibaigė tragiškai, nes sukilėliai neįstengė įveikti caro armijos, nesulaukę pažadėtosios pagalbos iš užsienių.

Sukilimas buvo žiauriai numalšintas, tam darbui vadovaujant Vilniaus generalgubernatoriui Muravjovui, kuris, jau ir prieš tai buvęs

garsus savo griežtumu, po to gavo „koriko“ vardą.

Pagal paties Muravjovo pranešimą, nukentėjusių skaičius buvo šis: nubausta mirtimi 128 asmenys, išvežta sunkiems darbams 972, išstremta į Sibirą 1,424, o į Rusijos gilumą 1,529, perkelta gyventi į Rusiją 4,096, pagauta i rekrūtus 345, užmušta ir sužeista sukilėlių 1,300, o rusų — 1,400, dvarų konfiskuota 1,794.

Po to Lietuvoje gyvenimas dar labiau pasunkėjo, nes terorą lydėjo demoralizacija, įskundinėjimai, išbaimės ir netikrumo rytojumi gyvenimo nebuvo nei lietuviams, nei patiem rusams valdininkams.

Vienas istorikas (A. Sliuvinckis) apie sukilimą yra taip išsireiškęs: Sukilimas pralaimėjo kovą, bet nepralaimėjo kovos už nepriklausomybę idėjos. Todėl 1863 m. kruvini lapai... visiems laikams pasiliks kilnūs ir garbingi.

Sukilim as išugdė daug didvyrių, kurių vardai ir šiandien, po šimto metų, gyvi.

Sukilimo tradicijomis maitinasi ir maitinsis lietuvių tautos veikėjai tolimesnėje kovoje už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Dalis iš Lietuvos sukilimui 1863 m. pavaizduoti skirtų vaizdų New Yorke lenkų surengtoje parodoje centrinėje miesto bibliotekoje. Eksponuojami du psl. iš Vilniuje 1957 m. išleistos knygos apie Žemaitę. Kairėje vaizdai iš sukilėlių darbų; dešinėje žymieji sukilimo vadai: Z. Sierakauskas, K. Kalinauskas ir kun. A. Mackevičius. S. Narkėliūnaitės nuotr.

SUKILĖLIAI PAIMA GRŪDŲ MAGAZINĄ

Prieš 1860 metus netoli Puponiu dvarelio stovėjo valdiškas grūdų magazinas. Tame magazine caro valdžia laikė grūdų atsargas. Magazino prižiūrėtojas — magazinierius buvo ūkininkas Šlapelis iš Rakučių kaimo.

1863 m. sukilimo metu sukilėliai paėmė grūdus iš to magazino. Buvo šitaip. Prie magazino atėjo bent 30 sukilėlių būrys, vadovaujamas dviejų kunigų, apsitaisiusių ilgom sutanom, ir pasakė magazinieriui Šlapeliui: „Atėjome iš valdiško magazino grūdų pasiimti. Duokš čia kirvi, duris išlaušime, pasiimsime grūdus ir tada visi sužinos, kad sukilėliai jėga išplėšė magaziną. Nebijok, tu nebūsi atsakingas.“ Kaip tarė, taip ir padarė: kirviu sukapojo magazino duris, išvertė jas ir išsivežė visus grūdus sukilėliams maitinti.

Salamiesčio dvaro lažininkas Glaudelis iš Bakšėnų kaimo dalyvavo 1863 metų sukilime. Jo būrio vadas buvęs „Jegoras“, Remeikių kaimo valstietis Usevičius Jurgis. Patys sukilėliai jį praminė Jegoru. Sukilėlių būrys, Jegoro vadovaujamas, buvo nuėjęs arti Biržų miesto, iki Madeikiu. Madeikiu — didelis kaimas; čia įvyko smarkus mušis, sukilėliai buvo nugalėti ir išblaškyti.

*Iš E. Dulaitienės-Glen žaitės
„Kupiškėnų senovė“.*

"Lietuviški kryžiai", aliejus, vienas iš dail. Aleksandro Vitkauskaitis-Merker paveikslų jungtinėje Modern Artists Guild parodoje Riverside muziejuje. Paroda vyks nuo vasario 10 iki kovo 3 d. Joje eksponuojami paveiksai ir skulptūra.

Saule is Vakarų, ne Rytu

Rytu Europos dalykams skirtas Londono žurnalas Survey pirmu šių metų nr svarsto, ne jau Rusiją nauja banga skalautja — New Wave in Russia?. Prancūzų Centre National de la Recherche Scientifique Paryžiuje narys Alain Besancon savo straipsnyje apie tapybos meną Sovietijoje sako, kad (menas) reiškiasi dviem kryptimis: vieša (parodos, įvertimai leidiniais ir žurnaluose), ir nevisiškai vieša — nors prisilaukoma socialistinio realizmo (ypač viešoji kryptis), bet žymi ir Vakarų įtaka.

Toliau tasai pats autorius rašo: "Leningrade Domašnikovas ir Kapitseva savo kūrinuose visai neslepia prancūzo Matisse įtakos. Abu gimė 1924 m. Panašia vakarietiška, tik smarkesne, kryptimi tapyba žygiuoja ir kitose Sovietijos respublikose, ypač Pabaltijo ir Kaukaze. Latvīs (?) Povilaitis, estas Allsalu ir Okas kuria akiai be galomalonius gamtovaizdžius, darniomis minorinėmis mėlynumo, pilkumo ir tamsumo spalvomis."

Prie savo straipsnio autorius pridėda reprodukciją: Viena A. Stoškaus "Paplūdimio" vaizdų dalis.

Įdomu, kad tapytojus pakurstė architektai. Būtų ir kitokių pastatų statyba, nors eina vėžlio žingsniais, bet visgi eina. Atsirado rei-

kalo sukurti vakariečių aukštai išvystytą interjero dekoravimą, kur modernus menas ne juodas svečias už durų. Mintin ateina architektų brolių Nasvyčių Neringa Vilniuje, kuri sukėlė kalbų net Maskvoje ir daro įtakos.

Nuotraukoje A. Stoškaus vitražas "Paplūdimys."

SPAUDOS SKILTYSE

De Gaulle nenori anglų jo ir Adenauerio planuojamam Apjungton Europon, nes mano, jie nesą pakankamai "gryni" europiečiai. Be to, jis šaltas šaltajam karui, nes, jo nuomone, rusai esą europiečiai, kurie vieną gražią dieną sugrišią į Europos politinį ratą. Dabar Amerika ir Sovietija viena kita savo galybę prilaiko, todėl yra progų mažesnėms galybėms, kaip Prancūzija, prakišti save į priekį, Prancūzija dabar "šešių" sąjungoje griežlia pirmuoja smuiku. Vokietija tegalėtų vieta paveržti, jei būtų apjungta, ko De Gaulle nenori, Anglams į sąjungą atėjus, kažin, ar prancūzai išsilaikytų pirmose pozicijose.

Bostono Monitore

Dausose jau atsirado šiukšlų. Tai liekanos visokių satelitų ir raketų. Nuo pirmojo rusų sputniko (spalį, 1957 m. spalio mėn.) erdvėje dabar skraido apie 270 visokių, nuo veikiančių satelitų (apie 30) iki pagedusiu (apie 25) ir visokių atplaišu, arba raketinių daliu. Net jautriausias radaras jų nesugeba pagauti, todėl JAV aviacijos viršūnės sutelkė apie šimtą savanorių "astronomų" teleskopais ir net žiūronais stebėti erdvę ir siekti surasti tas šiukšles, jų skridimo orbitas ir greitį.

The Wall Street Journal

Mėnesį pavažinėti atvyko 3 sovietų rašytojai ir kelionę pradėjo Bostonu aplankydami, tarp kitko, Harvardo u-tą ir ligoninėje poetą Frostą (dabar jau miręs). Delegaciją sudaro Frida Lurje (amerikiečių literatūros žinovė), rašytojas Katajevas, gavęs Stalino premijos už apysaką "Laikas, pirmyn!", ir dramaturgas Rozovas, kurio apysaka "Skrenda gandrai" buvo filmuota ir filmas Italijoje gavo tarptautinę premiją. Poetas Frost delegacijai pareiškė: "Smagu gyventi dabar, matant, kaip dvi didžiausios galybės pasaulyje tempia pajėgas šimtametel kovai, bet tai daro šiek tiek žmoniškais būdais. Yra prezasčių būti drąsiais, kol pasaulis nedega."

Bostono Herald

Klaipėdos sukilimą minint, Lietuvos konsulas Kanadai J. Žmuidzinas, pareiškė:

...Ir kai mes žvilgtelime į tarp Nemuno ir Vyslos esančios Mažosios Lietuvos praeitį, mum visų pirma iškyla sąmonėje mūsų brolių prūsų tragedija, tas tikrasis pirmapradis baltų žemė genocidas, įvykdytas vokiečių kryžiuočių, dėl kurių, lyg visos lietuvių tautos neapykantą ir kerštą sukaupęs savyje poetas Juozas Tysliava kreipiasi savo testamentinėje poemoje "Tėve mūsų" į Visagali, klausdamas, kur Jis "Didžiosios Dienos slėny... padės tuos."

"Kurie su kryžium rankose
Pragaro ugnį buvo atėję skleisti?
Ne, Viešpatie, — sako poetas, —
Tu negalėsi jiems atleisti."

(Cituojami žodžiai yra Tysliavos poemoje Tava Nounson, kuri ruošinama spaudai su dail. Telesforo Valiaus meno iliustracijom.)

Moderninę lenkų tapybą rusai, sako, ignoroja. Gal juos veikia savasis nacionalizmas. Žurnalas Iskustvo tyloms praleido ir prancūzu atslustą savo meno parodėlę 1961 m. Tačiau, jaunieji menininkai, sako, randa būdų susipažinti su Vakarų menu. Naujoji Sovietų buržuazija paveikslus perka; moka nuo 300 iki 1,000 rublių. Į gyvenimą, sako, ateina nauja, kultūringa visuomenė, labai jauna, labai trokštanti pažinti Vakarus, kovinga, bet politiniai ir atsargi, apsišarvavusi didele kantrybe, pasiryžusi vaidinti savo rusų tautos kultūros eigoje ir Sovietijos sąlygose."

Besancon toliau pasakoja: "Leisti neleisti priklauso diktatūros valiai. Bet tegul tik varžta atleidžia ir — čia nuperkama muziejui Matisse, ten vakariečių meno parodėlė, arba išleidžiama knyga apie Feofaną Greką ar Chlorlianį." (Kalba, aišku, apie mūsų Čiurlionį ir Vilniuje 1961 m. išleista albuma M. K. Čiurlionis, su 32 reprodukcijomis ir straipsniu lietuvių, rusų, anglų ir francūzų kalbomis.)

Miami lietuviai

Trys mergytės, dalyvavusios Maironio minėjime: Birutė Valytė, Karinutė Ogden, Rūta Vertalkytė.

Maironio minėjimas, kurį gruodžio 30 dieną suruošė Lietuvių kultūros būrelis Lietuvių Klube, praėjo įspūdingai.

Miami lietuvių kolonijos kultūros būrelis pradėjo leisti savo biuletinį, kuriame nemažai žinių iš vietos lietuvių veiklos. Jame prašoma visus Miami ir apylinkių lietuvius bendradarbiauti jų kronikoje ir siųsti savo žinias bei skelbimus adresu: Miss Anita Karns, 1777 Meridian Ave., Miami Beach 39 Fla. Lapelio kal-

na — 10 centų. Leidžiamas Miami mieste kas mėnesį, sezono laiku gruodžio — gegužės mėn.

Arnoldas Vokietaitis, pasirodė operoje "Barber of Seville" sausio 24 d. 8:30 v. v. McKay Auditorijoje, Tampoje. Didelis Miamiiečių būrys buvo nuvykęs į Tampa išgirsti lietuvių solistą.

Miami lietuvių choro banketas su programa įvyko sausio 27 d. Lietuvių Klube, 3655 N. W. 34 St., Buvo gražių dainų ir gardi vaka-

rienė su lietuviškomis dešromis.

Mrs. Elizabeth Malik, latvė, atidarė įstaigą, kuri siuntinėš siuntinius į Lietuvą ir kitus okupuotus kraštus. Įstaigos adresas: Globe Parcel Service Inc., 2210 NW 36 St., Miami 42, Fla.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas įvyks vasario 17 d. 4:00 p. p. Lietuvių Klubo salėje. Rengia Liet. Taryba ir deda visas pastangas, kad minėjimas įvyktų įspūdingas. Minėjime dalyvauti pakviesti Flo-

ridos gubernatorių ir Miami miesto merus.

Dan Kuraitis, pereitą vasarą lankėsi Lietuvoje, papasakos, ką jis ten matė ir patyrė.

Julius ir Veronika Liulevičiai iš Chicago ir Dominikas Klinga iš New Yorko svečiavosi pas A. D. Kaulakį, Marytę Totoraitis Cohn, iš New Jersey, Dolores Lowe, Jokūbas Stukas su savo motina iš New Jersey ir Rose Grigg su drauge Ruth Planus pas Anną Navickienę. Pas Violėtą Ogden lankėsi tėveliai Vildžiai iš Washington, D. C., taip pat

sesutė Margarita, neseniai parvykusi iš Turkijos, ir brolis, Romualdas, iš Manilos (Filipinų), kur jis yra "Neries" atstovas. Pulkininkas Vildžius tarė padėkos žodį lietuvių kultūros būreliui, Maironio minėjimo metu.

Frank Mockus susirgo širdies liga ir guli Victoria hospital, 930 N. W. 4th St., Miami.

Dan Slyvinas iš Hollywood, Florida, kelionėje susirgo ir guli Taylor hospital, Prospect Park, Pa. Philadelphiajos priemiestyje.

Rašytojas kun. Stasius Būdavas skaito paskaitą Maironio minėjime, Miami, Floridoje.

Rengėjai, programos dalyviai ir choras Maironio minėjime Miami, Floridoje. Iš k. į d.: poetas Sagatas, O. Stack du berniukai, Klubo mecenatas Frank Mockus, solistė Anita Karns, rašytojas kun. St. Būdavas, A. D. Kaulakis, J. Narūnė-Pakštienė, Kerinutė Ogden, O. Stack, Birutė Valytė, Ant. Mockus. Toliau - choras, dalyvavęs programoje, gražiai padainavę Maironio dainas.

Liberty Federal Banko kapitalas beveik 57 milijonai dolerių

Charles S. Cheleden, Liberty Federal Savings and Loan Association Philadelphiaje prezidentas, metiniame šios lietuviškos finansinės įstaigos narių susirinkime sausio 16 d. pranešė, kad 1962 metai buvo užbaigti su \$4,000,000 padidėjimu. Kaip rodo apyskaita, kapitalas siekia \$45,407,436.

Vien tik dividendų taupytojams per 1962 metus išmokėta virš vieno milijono dolerių. Tas rodo Liberty Federal įstaigos finansinį stiprumą.

Didžiausias narių bei su-taupų padidėjimas per 1962 metus buvo Liberty skyriu-je, kuris yra šiaurinėje Philadelphiajos dalyje ir vadovaujamas energingos Onos Cheleden, kuri yra to banko Executive Vice-prezident. Vasario mėnesio gale tas skyrius švęs tik penktą jubiliejų, bet turi jau virš \$16,500,000 kapita-lo.

Prieš 62 metus Liberty bendrovė buvo suorganizuota kelių Amerikos lietuvių dėka. Ir šį dieną tų pionierių vaikai, anūkai tęsia tolimesnį ir sunkesnį darbą, nes konkurencija visur didėja.

Liberty gali didžiuotis, turėdama savo direktorių,

Elena Vainiūnienė, iki šiol buvusi Liberty Federal Savings and Loan Assn. sekretorė, neseniai įvykusiame banko direktorių susirinkime buvo išrinkta sekretorė-iždininkė.

valdybos narių ir tarnautojų tarpe daug gabių lietuvių. Jie savo pavyzdingu patar-navimu jungia į vieną didelį taupytojų ir skolintojų — narių šeimą įvairių tautybių gyventojus Philadelphia-joje, apylinkėse, čia pat ir net iš Kalifornijos ir užjūrių.

Todėl kviečiami ir Jūs tapti Liberty nariais — pradėkite taupyti lietuviškame

banke — gausite aukštą 4% dividendą į metus, kuris apskaičiuojamas ne viena bet du kar į metus ir kur Jūsų pinigai yra apdrausti iki \$10,000.

Žinokite, kad Jūs esate labai arti Liberty įstaigos — tiek toľumo, kiek tik už-trunka nueiti prie artimiausios pašto dėžutės. Visus finansinius reikalus galima atlikti paštu — pradėjus taupyti, Liberty Federal Lietuviškame banke apmoka pašto išlaidas. Todėl dar šį dieną pradėkite taupyti sau, vaikams, anūkam...

Adresas: LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION, 202 North Broad Street, Philadelphia 2, Pa. ATTENTION: Mrs. Helen E. Vainiūnas, Secretary-Treasurer

Šia proga Vienybė dar norėtų supažindinti skaitytojus su lietuvišku Liberty Federal direktorių, valdybos narių ir tarnautojų są-statu: Charles S. Cheleden — prezidentas ir direktorius, Anne M. Cheleden — Executive Viceprezident, direktorė ir skyriaus vedėja, Stanley Wasikonis — Vice prezidentas ir direktorius emeritas, Anthony E. Martin, Jr. — direktorius, John J. J. Matulis — Vice-prezidento asistentas ir direktorius, Edward C. Wayne — direktorius, Raymond Uzumekci — vice-prezidento asistentas, Helen E. Vainiūnas — sekretorė-iždininkė, Hedy G. Sarcewicz — išdininko asistentas

Personalas: Samuel E. Bach, Nellie Bik, Joseph Cesonis, Stanley Galvydis, Zigmont Jankauskas, Lucy Jurgaitis, Martin Lipcius, Aldona Matijosaitis, Isabella Preiksas, Bruno Vigelis, Gus Tunaitis.

**LIBERTY FEDERAL SKYRIUS
MINĖS 5 METŲ SUKAKT!**

Vasario 28 d., ketvirtadienį, Liberty Federal Savings and Loan Assn. skyrius, kuriam vadovauja Ona Cheledenienė, minės 5 metų sukaktį.

Charles S. Cheleden, Liberty Federal Prezidentas

Vienas prieš 30

Atkelta iš 3 psl.

savo kovą prieš 30 Meninkų Klubu narių jau praktiškai yra pralaimėjęs. Tiesa, jis dar turi vieną, kitą palaikytoją iš dailininkų tarpo (A. Varną, M. Šileikį ir dar kelis), kurie, solidarizuodami Z. Kolbui nedalyvavo, didžiulėje parodoje II-jo kultūros kongreso proga iš savo pareiškimai norėjo visuomenę nuteikti prieš šia parodą.

Šios informacijos buvo gautos iš save neutraliu šioje istorijoje belaiskančiu dailininku, kuris prašė jo pavardės neskelbti. Jis pripažįsta didelius organizacinius nuopelnus Z. Kolbui, bet irgi pasisako prieš šio

žmogaus "asmens kultą" bei nenorą paklusti daugumos valiai.

Nemokėjimas ir nenorėjimas derintis prie kitų, Z. Kolbai, jo nuomone, buvęs pats žalingiausias taktorius, kuris gerokai sumažino čia mūsų aprašyto asmens už-tarnautus nuopelnus.

Sakoma, jog žymusis M. K. Čiurlionis buvęs kuklus, nors ir kiek keistokas žmogus. Gaila, jog šiuo metu kukliu žmonių nėra daug tačiau keistų — yra kiek tik nori.

Remkite biznierių, kurie skelbiasi Vienybėje!

S. Vasikonis, Liberty Federal Vice-prezidentas, kuris su šiuo Philadelphiajos banku veikia jau 48 metus. Tos sukakties proga S. Vasikonis buvo išrinktas Direktorių-Emeritus.

L.F.S.
STARRED
PROGRESS

★ ASSETS	\$56,407,436
★ SAVINGS	\$46,830,813
★ MORTGAGES	\$48,666,784

Liberty Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION
C. S. CHELEDEN
PRESIDENT
202 NORTH BROAD STREET
STENTON AND DUVAL ST.

VASARIO 16-sios MINEJIMA

ruošia

NEW YORKO LIETUVIŲ TARYBA

Vasario 17 d. 4 val. p.p.

WEBSTER HALL

11th St. tarp 3 ir 4 Ave. New York

KALBĖS:

KONGRESMANAS JOHN V. LINDSEY IR ST. SANTVARAS

MENINĘ PROGRAMĄ ISPILDYS:

SOLISTĖ IRENA STANKŪNAITĖ
OPERETĖS CHORAS, VAD. MYK. CIBO
NEW YORKO TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ
vad. J. MATULAITIENĖS

PO PROGRAMOS ŠOKIAI, GROJANT A. STAROLIO ORKESTRUII

Stebėtojas...

Atkelta iš 4 psl.

Chicago American dienraščio tikybos skyriaus redaktoriaus, Stasio Piežos, duktė Bernadeta (slaugė) įsirašė į Peace Corps ir vyksta dviejams metams pas arabus dirbti Tunijoje.

Išėjo mūsų Tėvų Marijonų leidžiamas The Marian nr. naujo redaktoriaus (Kubaičio) globoje. Daro malonesnį ispūdį lietuviui, nes nevengiama ir apie lietuvių rašyti.

Netrukus nebereikės Amerikoje prenumeruoti Vilniaus Tiesos; Draugas Chicagoje pradėjo iš jos persispausdinti gana platus ištraukas.

Kaunan prasiveržė Vakarų dramaturgijos spindulys, nes suvaldinta amerikiečio A. Millerio "Visi mano sūnūs." Režisavo Vansevičius. Planuojama statyti Šekspyro "Dvylikta naktį" ir Inčlūros "Julija Zemaitė."

Vakaru itakos įsruvenimą pastebi ir Priebergas straipsnyje apie muzikos būklę Sovietijoje. Jis Lexikon der neuen Musik (1958) ir Musica ex Machina (1960) autorius. Sako: "Ukrainos Kijeve, be Sylvestrovo, kuria Guba ir Grubovskis, kurių susidomėjimas vakarietiška 12-kos tonu muzikine technika pagrįsta Hanso Jelineko veikalu "Anleitung zur Zwolf tonkomposition," kurį pats autorius įmėję Kijeve nusiuntė. Kieve savotišką dvylikbalsę techniką išdirbinėja Vitalis Pazera (latvis ar lietuvis?). Lvoje Jelineko vadovėlių pastėmė studijuoti jaunas kompozitorius Nikodemovičius. Nors iš Leningrado žinlu nedaug prasiskverbė, bet žinoma vienas kompozitorius, rašas dvylikbalsę muzika, Tallino Konservatorija Estijoje turi prof. Heina Ellerį, kuris vadovėliu naudoja Ernsto Krenko kontrapunkto studijas. Dvylikbalsę komponavimo techniką čia jau studijavo jauni estu kompozitoriai Jurisala, Ryjajatas ir Pjartas."

Idomus naujame Karyje bendradarbio Šarūno pareiškimas: "JAV privalo surasti Vada." Amerikoje vadą (kad ir didžiąja raide rašoma) — išrenkama. Ne jau Šarūnas nori išrioglinančio, kaip Hitleris, Mussolini, Stalinas -- ar panašaus?

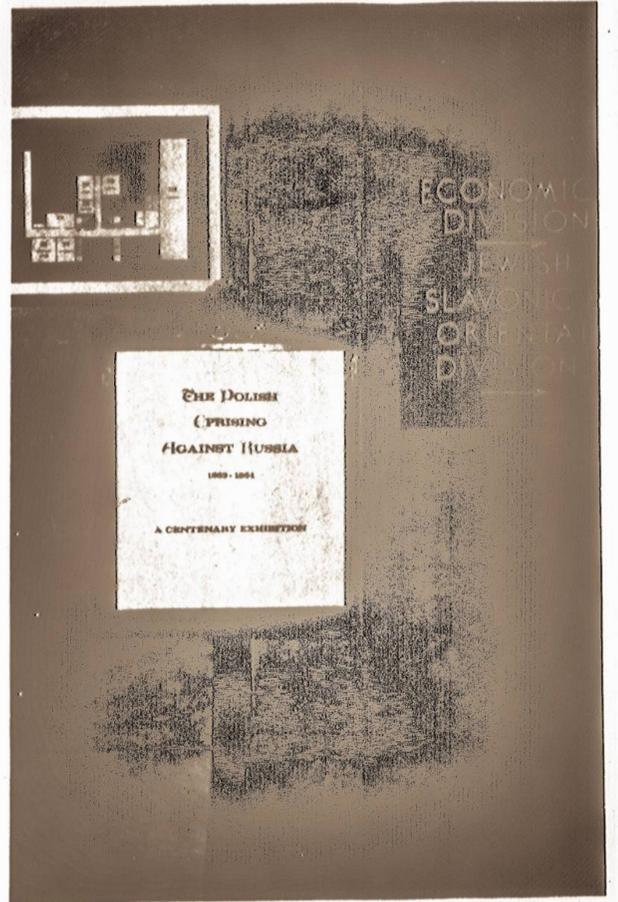
J. Miškinis (Rochester, N. Y.) siūlo: "Laikas būtų ir mums su savo lietuvišku kromeliu veržtis televizijon, nes amerikiečiai apie kitus nemėgsta ko skaityti, labiau linkę žiūrėti televizijos."

Vilniuje suorganizuota Lietuvos kino darbuotojų sąjunga. Pasirodo, Lietuvoje jau padaryta 14 filmų, ju tarpe: Julius Janonis, Adomas nori būti žmogum, Gyvieji didvyriai, Svetimi, Žingsniai naktį. Režisorių tarpe minimi: Žalakevičius, Giedrys, Vabalas, Starošas, Tautrimas, Gričius ir Mocskus, aktorių tarpe: Babkauskas, Kurauskas, Balandytė. Dramas filmoms rašo: Baltušis, Požėra, Jonynas, Rimkevičius ir Moziurliūnas.

Eugenijus Macius iš Vilniaus kino studijos padėjęs V. Tysliavenei susukti filmą iš jos apsilankymo Lietuvoje. Nors filmas ir aparatą atsivežė iš Amerikos, bet neturint patyrimo nevisuomet sekėsi filmuoti. Eugenijos Macius, 23 m. amžiaus, labai domisi Hollywoodu, Rūtos Lee-Kilmonytės filmomis, Glenn Miller ir kitų orkestrų džazo plokštelėmis. Jaunimo tarpe Lietuvoje didelio pasisekimo turi Vandos Stankienės, gyv. Amerikoje, plokštelėse įdainuotos populiarios dainos lietuviškai.

Z. Sarafino nuotrauka

New Yorko lenkai 1863 m. sukilimą prieš rusus, kuriame, be jų dar kariavo ir lietuviai ir gudai, vadina "The Polish Uprising" savo parodoje, surengtoje centrinėje New Yorko viešojoje bibliotekoje. Lietuvos sukilimui pavaizduoti teskirta vos viena vitrina.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Catskill kalnuose

S. IR E. KRAUNAICIŲ VASARVIETĖ

Druskonie Hall

Washingtono Dienai ir prieš užgavėnes ilgam savaitgaliui, pasiruošęs priimti svečius. Slidininkams, ypač pradėjantiems, puikios sąlygos vietoje. Rašyti ar skambinti Andes, N. Y. Tel. 676-2781.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

PHILADELPHIJOS LIETUVIAI MALONIAI KVIEČIAM!

pamatyti filmas "ZIEMA LIETUVOJE"

IS V. TYSLIAVIENES APSILANKYMO VILNIUJE, KAUNE, TRAKUOSE IR KT.

S. Narkėliūnaitės

SUSUKTA FILMA IS AMERIKOS LIETUVIŲ GYVENIMO

Sekmadienį, vasario 24 d.

5 val p.p.

International Institute

PHILADELPHIA, PA.

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus bars

Salė susirinkimams
vestuvėms ir
pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suejimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIUNAI

Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEEFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Sportines nuotrupos

EDVARDAS ŠULAITIS

Vasario mėn. pirmasis savaitgalis Chicagoje praėjo didesniųjų lietuvių sportinių varžybų ženkle. Čia vyko 1963 m. Vidurinių Vakarų Sporto Apygardos krepšinio, tinklinio ir stalo teniso pirmenybės.

Be vietinių sportininkų, čia buvo atvykę atstovai iš Clevelando, Detroito ir Omahos. Tačiau svečiai, čia atvažlavę negausiomis grupėmis be pajėgesniųjų sportininkų, nieko gero nepesė, ir visas komandines pergales nusinešė chicalgčiai. Chicagos Nėris laimėjo vyrų ir moterų tinklinį, o Chicagos ASK Lituanica išėjo nugalėtoja vyrų krepšinyje ir komandiniame vyrų stalo tenise.

Daugiausia komandų rungtyniavo vyrų krepšinyje, kur įėgas išmėgins 7 vienetai. Tačiau žaidimo lygiu vyrų krepšinis sporto mėgėjų negalėjo pradžiuginti: jis prilygo tik vidurinių mokyklų (High School) klasei.

Baigmėje susitiko ASK Lituanica — Aras ir čia pirmieji pelnė neefektingą 66:57 (43:31) pergalę. Lituanicoje, matėsi senyvi veidai, iš kurių jokios atei ties jau nesitikėtina, o pas Arą — būrys jaunųjų, tačiau jų tarpe nė vieno iškilnesnio žaidėjo.

Rungtynėse dėl III-čios vietos Nėris įveikė Žaibą,

prieš taip pusfinalyje nestojusi į rungtynes su Aru. Kadangi pusfinalio rungtynės nusitęsė į vėlyvą šeštadienio vakarą, Nėries žaidėjai žaidimo vietoje pasirinko gero draugo vestuvinę puotą. Jeigu Nėris būtų žaidusi, pirmoji vieta, galima tikėtis, būtų atitekusiai jai.

Moterų tinklinyje, kur rungtyniavo 6 vienetai, kaip ir buvo laukta, į baigmę pateks Nėris ir Žaibas. Nors ir Žaibo merginos mėgsta apie save neblogoi galvoti, bet jos nieko įmantraus neparodė ir pralaimėjo iš jaunų žaidėjų sudarytai Nėries komandai (Illinois jaunųjų meistrui), pastiprintai niekada nesens-tančia Ona Blandyte. Moterų tinklinis, pagal amerikiečių lygį, buvo pati varžybų stiprybė.

Vyrų tinklinės, kaip ir paprastai, buvo negausiausias komandomis. Čia, nepasirodžius Žaibo šešetu-kui, Nėris be vargo įveikė ASK Lituanicą 3:0.

Stalo tenise I vietą užėmė ASK Lituanica, antroje vietoje palikusi to paties vardo svečius iš tolimosios Omahos, Nebr.

Vyrų vienetė žaidėjai išsiri-kiavo: 1. Jonas Kavaliauskas (Omaha), 2. J. Šo-

ONA BLANDYTĖ, anksčiau plačiai pasireiškusi lengv. atletikoje ir stalo tenise, dabar yra suskoncentravusi ties tinkliniu. Ji nuolatos žaidžia geriausioje Chicagos moterų tinklinio komandoje — Chicago Rebels. Ši komanda neseniai žaidė prieš pasaulio meistrę — Japonijos rinktinę.

E. Sulaičio nuotr.

liūnas (Chicago), 3. V. Kleiza (Chicago).

Moterų vienetė: 1. D. Čerki-kenė (Chicago), 2. E. Vodopollenė (Clevelandas), 3. G. Juškaitė (Chicago). Vyrų dvejetą laimėjo J. Kavaliauskas su J. Šolūnu, o jaunųjų vienetą — Juozas Kavaliauskas (Jono brolis).

Beje, varžybų proga, sek, madienį rungtyniavo ir taip vadinami "krepšinio veteranai." Jiems buvo užleis-

GERB. DR. KOSTUI RUDAMINUI JURGĖLAI,
jo broliams ir artimiesiems
DĖL MYLIMO TĖVO STAIGIOS MIRTIES,
tikrą užuojautą reiškia:

Gražina ir Kazys Griniai
Gražina ir Domas Krivickai
Natalija ir Balys Paramskai
Elena ir Leonas Kačinskai
Vincas Trumpa

tas labai garbingas laikas (prieš vyrų krepšinio finalą), tačiau ten veteranų (pilna to žodžio prasme) nebuvo galima matyti, nes aikštėje pasirodė dar gana jauni žaidėjai, kurių dauguma niekada krepšinio mėgėjams nebuvo plačiau pažįstami.

Gaila, kad vyrų krepšinio rungtynės dėl III-čios vietos, dėl "veteranų" noro pasirodyti aikštėje, buvo nukeltos į priešpjetinį laiką, kad salėje tebuvo mažai stebėtojų.

Jeigu žaidimo lygiu šios varžybos buvo blankios, tai žiūrovų skaičiumi — pasisekusios. Sekmadienio popietėje prisirinko pilna Marquette parko sporto salė. Tačiau vyresniųjų žiūrovų čia neperdaugiausia matėsi — daugumoje švietė jauni veidai.

Gaila, kad Chicagoje dabar labai mažai rengiama svarbesnių tarpvietinio masto lietuviškų sporto rungtynių ar susitikimų su latviais ir panašiai. Anksčiau tokie dalykai buvo dažnesni Chicagos padangėje. Dabar, ypatingai po to, kai naujasis FASKas paskelbė garsiąją 14 punktų programą, sportinė dvasia "pasaulio lietuvių sostinėje" jau baigia išgaruoti.

REIKALINGA VIRĖJA
vaikų vasaros stovyklai. Mo-
teris ar vyras virėjas. Virtuvė
žydiška - amerikoniška. Te-
lefonuoti: DI 6-8893.

GINTARAS Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd, IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

GERIAUSIĄS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudoos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮSINUOJA
AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

VIENYBĖ

Dr. K. Valiūnas vadovauja newyorkiečių sularytam komitetui, kuris kovo 17 d. rengia Stasio Pilkos 40 metų meninio darbo sukakties paminėjimą. Minėjimas įvyks Apreiškimo par. salėje 4 val. p. p. Komitete darbuosis Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė, Toska Daubaraitė; dr. A. Snieška, inž. J. Valaitis, V. Žukauskas ir kt. Netrukus įvyks posėdis, kuriame bus aptartos parengimo detalės.

BALFo metinis vaju New Yorke užbaigiamas kovo 23 d. Franklin Lane High School salėje įvykstančiu vaidinimu. Rež. Dikinio vadovaujami chigagiečiai New Yorke publikai parodys komediją "Gatvės vaikas".

Vitalio Žukausko vadovaujami vaidintojai, iš Brooklyno vaidintojų trupės persiorganizavę į teatrinį vienetą, šiuo metu repetuoja A. Kairio 3 veiksmų komediją "Diagnozė".

Andriaus Kuprevičiaus piano rečitalis New Yorke Town Hall įvyksta kovo 31. Rengia Columbia Artists Management.

Dr. Jonas Grinius, kuris pereitą rudenį iš Vokietijos buvo atvykęs į Ameriką dalyvauti Kultūros Kongrese ir tenai skaitė pagrindinę paskaitą lietuviybės išlaikymo reikalais, laimėjo 1962 m. Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją už savo dramą "Gulbės giesmė". Premija paskirta Chicagoje, Jury Komisijoje dalyvavus P. Gaučiui, V. Ramonui, St. Lauciui, St. Tamalaičiui ir Alb. Valentinui. Barbaros Radvilaitės ir Žygimanto Augusto meilę vaizduojanti drama yra išleista Lietuviškos Knygos Klubo Chicagoje. Kartu su vardu premijos laimėtojas gauna ir \$500.

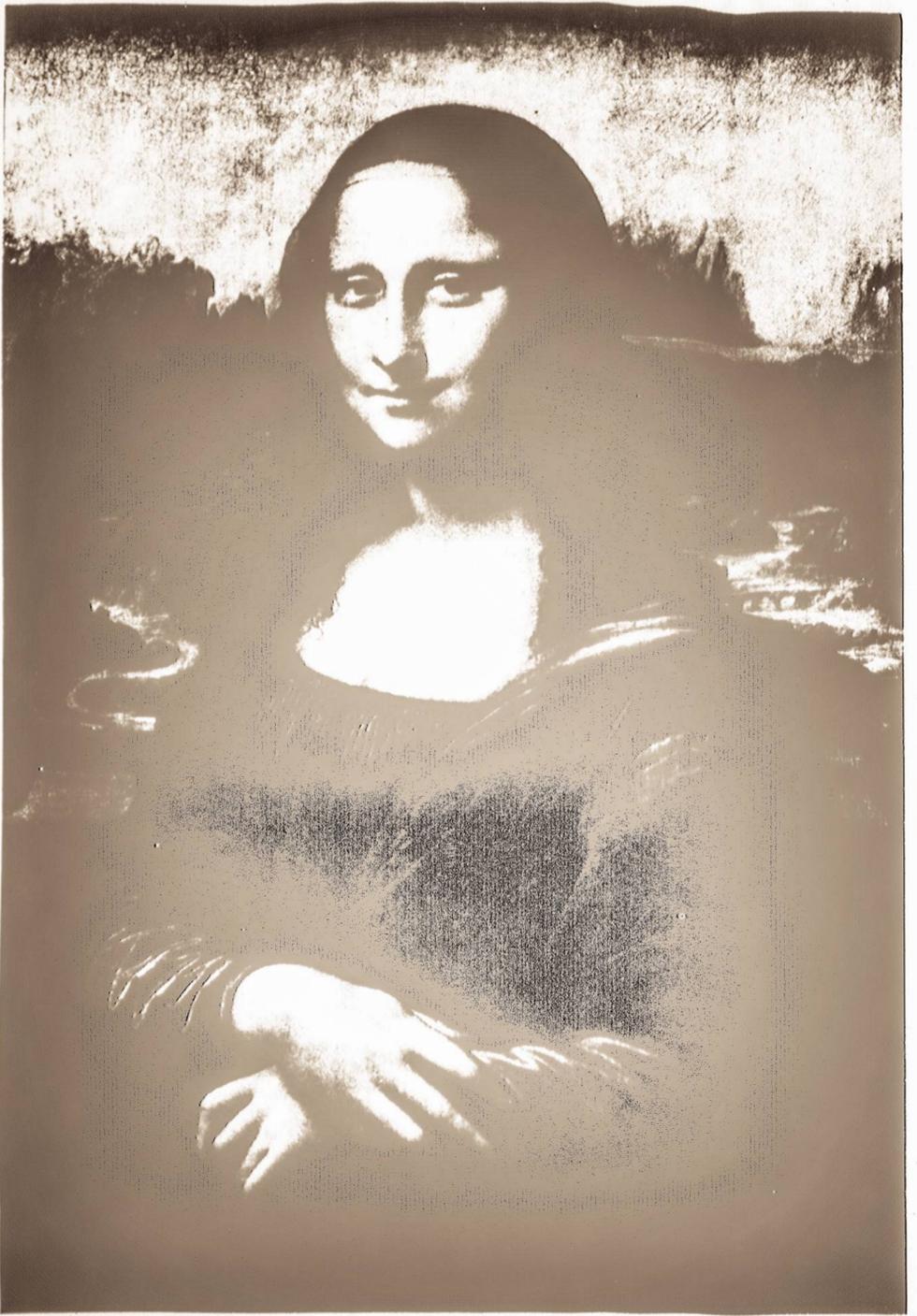
Tesė Puodžiuvienė su vienybiečiais Nele ir Karlu Albrechtais žiemos atostogų prieš kelias savaites išvyko į Miami, Floridą. Albrechtai, begi, šiomis dienomis trumpam laikui turėjo sugrįžti į New Yorką, jų mėsos prekybos partneriui mirus. Šią savaitę Albrechtai vėl grįžta į Miami.

Jonas K. Karys, savanoris kūrėjas, žurnalistas, numizmatikas - tyrinėtojas ir dviejų veikalų apie istorinius Lietuvos pinigus autorius, kovo 4 d. sukanka 60 metų savo amžiaus. Ta proga jis su žmona paskyrė už JAV ribų gyvenančioms neturtingoms lietuvių šeimoms 250 dol. vertės jo parašytų knygų: Senovės lietuvių pinigai (išsp. 1959) ir Nepriklausomos Lietuvos pinigai (išsp. 1953). Karių adresas: 60 Sims St., Bridgeport 4, Conn.

P. Jančienė, muziko Stasio Šimkaus sesuo, gyvenanti 386 S. 2nd Street, Brooklyn 11, N. Y., būdama senovo amžiaus, šiuo metu yra sunkiai susirgusi. Jai bėdoje daug padeda Jankuvienė, kalmynė. Vienas Jančienės sūnus dabar gyvena Australijoje, o kitas prieš daugelį metų išėjęs iš namų, niekad negrįžo, ir apie jo likimą iki šiol nieko nežinoma. Jančienės sūnėnai, Stasio Šimkaus sūnus, kiek girdėti, šiuo metu gyvena Chicagoje.

Madų paroda susidomėjimas ir bilietų pareikalavimas yra toks didelis, kad teko ieškoti didesnės salės. Dabar paroda įvyks ne Apreiškimo par. salėje, kaip anksčiau buvo skelbta, bet lietuviams gerai žinomoj Ridge wood Lanes salėje, 1001 Irving Ave., Brooklyne (Halsey stotis, važiuojant Canarsie linija). Paroda, kurios visas pelnas skiriamas Vasario 16 Gimnazijai, įvyksta kovo 10 d. 5 v. p. p. Toje parodoje savo pasiūltus drabužius demonstruos: I. Alksnienė, J. Budrikis, F. Bernotaitė-Dippel, D. Kezlenė, G. Kumpikaitė, V. Sutkutė, G. Uselytė. Visi modeliai registruojasi pas J. Vytyvienę. Tel. VI 6-2980.

H. G. Sarcevičiūtė, neseniai atšventė 10 metų sukaktį, kaip Liberty Federal Savings and Loan Assn. (Philadelphia, Pa.) tarnautoja. Tarnybos sukakties proga ji buvo paskirta išdininko padėjėja.

Mona Lisa

Mona Lisa New Yorke

Garsusis Mona Lisos paveikslas, Metropolitan muziejuje pirma parodytas Prancūzijos, JAV ir kitų valstybių diplomatiniams atstovams ir spaudai vasario 6 d., vasario 7 d. pradėtas rodyti ir New Yorke publikai.

Paveikslą muziejuje galima bus lankyti iki kovo 4 d. Muziejaus vadovybė publi-

kos patogumui ateinančiai savaitei yra paskelbusi šias lankymo valandas:

Sekmadienį, vasario 10 d., nuo 1 iki 6 pp, pirmadienį, vasario 11 d., - 10 val. ryto iki 9 val. vak., antradienį, vasario 12 d., - 1 val. pp. iki 9 val. vak., vasario 13 - 10 val. ryto iki 9 vak., vasario 14 d., - 10 ryto iki 9 vak., vasario 15 d., - 10 ryto iki

9 vak., ir vasario 17 d. nuo 1 iki 6 val. pp.

Kadangi imamasi ypatingų priemonių, kad paveiksluko neatsitiktų, publika kviečiama nesinešti su savimi fotoaparatus, nes fotografuoti nebus leidžiama.

Guggenheimo Muziejuje New Yorke vyksta ruso Vasiliaus Kandinskio paroda (kūrinių nuo 1902 metų). Jis lietuviui įdomus dėl menamos įtakos Čiurlionui, ar šio įtakos jam. Apie tai plačiau rašo J. Pivoriūnas paskutiniame Metmenų nr., kur įtakų buvimui pila šalto vandens. Bostono Monitor apie Kandinskį rašo: "Didelis talentas sukūrė vaizduotę jaudinančių ir dvasią pakeliančių kūrinių, kurie moderninį meną parodo šviesiausiu ir kvapniausiu jo pavidalu."

MINĖJIMAS GREAT NECKE

Great Neck LB apylinkė ruošia Lietuvos nepriklausomybės minėjimą, kuris įvyks vasario 16 d., (šeštadienį), Gaisrininkų salėje, 68 Steamboat Road, Great Neck.

Programoje bus rašytojo Jono Rūtenio tai progai pritaikyta paskaita ir jaunųjų lietuvių deklamacijos.

Po programos bus vaišės ir šokiai.

New Yorke lietuvių moterų klubo narės, M. Bulvičienės vadovaujamos, parengusios vaises Klaipėdos krašto minėjime Carnegie International Center patalpose. Iš k. i. d.: Ošlapienė, G. Zilionienė, Br. Oniūnienė, V. Jonuškaitė-Leskaitienė, E. Prekerienė, M. Bulvičienė, O. Aleknienė ir kt.

KAZIMIERUI KIZLAUSKUI,
JO MYLIMAI ŽMONAI TRUDEI
MIRUS,
gilią užuojautą reiškia
Amerikos Lietuvių Inžinierių
ir Architektų Sąjunga